

ΟΙ ΜΕΓΑΛΕΣ ΛΙΜΝΕΣ ΤΟΥ ΕΛΛΑΔΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ ΩΣ ΥΨΙΣΤΗΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΑΓΑΘΑ

Η διάταξη του άρθρου 24 του Συντάγματος (*‘‘Η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος αποτελεί υποχρέωση του Κράτους και δικαίωμα του καθενός. Για τη διαφύλαξή του το Κράτος έχει υποχρέωση να παίρνει ιδιαίτερα προληπτικά ή κατασταλτικά μέτρα στο πλαίσιο της αρχής της αειφορίας.....’’*) υπερισχύει πάσης άλλης διατάξεως και σε επίπεδο ατομικών – κοινωνικών – πολιτικών δικαιωμάτων του Συνταγματικού μας χάρτη, εξίσου με τη θεμελιώδη διάταξη για την προάσπιση της αξίας και της προσωπικότητας του ανθρώπου, και σε επίπεδο Ευρωπαϊκού, αλλά και κοινού δικαίου. Το άρθρο 24 και ως προς τον προληπτικό, αλλά και ως προς τον κατασταλτικό του χαρακτήρα διεισδύει και συμπροσδιορίζει τα όρια προστασίας και το ρυθμιστικό πεδίο εν γένει των κανόνων, που αμέσως ή εμμέσως εφαρμόζονται ή επηρεάζουν τα ζητήματα που αφορούν τα περιβαλλοντικά αγαθά.

Ειδικότερα, όσον αφορά το ιδιοκτησιακό καθεστώς, τα περιβαλλοντικά αγαθά, υπό το φως του άρθρου 24 του Συντάγματος και στο πλαίσιο των ισχυουσών διατάξεων περί κοινών σε όλους πραγμάτων και κοινοχρήστων αγαθών, απολαύουν ιδιαίτερης προστασίας και ειδικής νομικής μεταχείρισης. Πριν από όλα η κυριότητα πάνω στα αγαθά του ζωτικού μας χώρου – αγαθά περιβαλλοντικά απαραίτητα για την ύπαρξη και την ποιότητα της ζωής – ανήκουν εν αμφιβολία στο δημόσιο, υπό την έννοια ότι το δημόσιο εγγυάται και ευθύνεται για τη διατήρηση, διαχείριση και προστασία τους και δεν του επιτρέπεται από την αυξημένης τυπικής ισχύος διάταξη του άρθρου 24 να τα αποσπά από την κοινή χρήση και να αλλοιώνει τον προορισμό τους ως αγαθών αφιερωμένων στην κοινή ωφέλεια και απόλαυση. Αντίθετη νομοθετική ρύθμιση που καταργεί, αλλοιώνει ή περιγράφει τον πιο πάνω προορισμό των ζωτικών μας περιβαλλοντικών αγαθών π.χ. δασών, ποταμιών, λιμνών, υγροτόπων, αρχαιολογικών μνημείων και θησαυρών – για να αναφερθούν ενδεικτικά ορισμένα – πάσχει και τίθεται αυτοδικαίως εκποδών, δηλαδή εκτός νομικής ισχύος, σύμφωνα με την επιταγή του Συνταγματικού νομοθέτη.

Συνεπώς, οποιαδήποτε νομική μεταβολή που αποσκοπεί στην αλλοίωση του περιβαλλοντικού χαρακτήρα αγαθού προορισμένου στην κοινή χρήση, ωφέλεια και απόλαυση, όπως π.χ. της λίμνης Βιστωνίδας, θίγει τον πυρήνα προστασίας του άρθρου 24 του Συντάγματος και είναι αυτοδικαίως αντισυνταγματική.

Αθήνα, 12 Δεκεμβρίου 2008

Καθηγητής Ιωάννης Κ. Καράκωστας
Αντιπρύτανης Πανεπιστημίου Αθηνών